

สูตรเด็ด !!! ลดต้นทุนด้วยอาหารสัตว์ธรรมชาติจาก ภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำง่ายต้นทุนต่ำ

[Facebook](#) [Twitter](#) [Google+](#) [LINE](#)

สูตรเด็ด !!! ลดต้นทุนด้วยอาหารสัตว์ธรรมชาติจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ทำง่ายต้นทุนต่ำ

การเลี้ยงเชิงพาณิชย์ในโรงเรือนกึ่งชึ่งกึ่งปล่อย

ที่มา	เทคโนโลยีการเกษตร
เขียน	ธนสิทธิ์ เหล่าประเสริฐ
เผยแพร่	วันอังคารที่ 15 มีนาคม พ.ศ.2565

อาหารสัตว์ นับเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการเลี้ยงสัตว์และเป็นหนึ่งในต้นทุนที่สำคัญ ซึ่งในวันนี้เกษตรกรเป็นจำนวนมากต้องประสบกับภาวะราคาต้นทุนอาหารที่เพิ่มขึ้น จากภาวะการณ์ที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อเป็นอย่างมากต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงรายย่อย ที่มีจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถแบกรับภาระต้นทุนค่าอาหารที่เพิ่มขึ้นได้ จนทำให้ต้องเลิกอาชีพการเลี้ยงสัตว์ไป

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและทำให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงสัตว์เพื่อสร้างรายได้ต่อไปได้ จึงได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นมาผสมขึ้นเป็นอาหารใช้เองทดแทนการซื้ออาหารสำเร็จรูป

ซึ่งที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสวนแสงประทีป ตั้งอยู่เลขที่ 197 หมู่ที่ 10 ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โทร. (054) 781-702 ซึ่งก่อตั้งโดย อาจารย์ประทีป อินแสง อันเป็นศูนย์ที่มีการสอนให้เรียนรู้ อย่างหลากหลายทั้งให้ความรู้ กระบวนการเรียนรู้ การปรับกระบวนการทัศนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน หลักและระบบการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

ทั้งนี้ กิจกรรมที่น่าสนใจการเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้แห่งนี้ เช่น แปลงเกษตรผสมผสานครบวงจร การเลี้ยงไก่พื้นเมืองอินทรีย์ การเลี้ยงไก่ระบบเกษตรธรรมชาติ การเลี้ยงหมูหลุม (สุกรธรรมชาติ) เป็นต้น

นอกเหนือจากการส่งเสริมให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ในระบบต่างๆ แล้ว ที่ศูนย์แห่งนี้ยังเน้นให้แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตอาหารสัตว์ขึ้นใช้เอง ภายใต้ชื่อว่า อาหารสัตว์แบบธรรมชาติ

อาหารสัตว์จากภูมิปัญญาชาวบ้าน

อาจารย์วันชัย เกิดอัน ปราชญ์ชาวบ้านและวิทยากรของสวนแสงประทีปกล่าวว่า การที่เกษตรกรจะสามารถยืนหยัดในอาชีพนี้ได้ นั่น ควรที่จะกลับมามองถึงการใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ข้าวโพด ต้นกล้วย เป็นต้น เป็นการลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก ทำให้ต้นทุนการเลี้ยงอยู่ในระดับที่ต่ำ และสัตว์ที่เลี้ยงมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด อาจารย์วันชัย กล่าวว่า ที่สำคัญอีกประการคือ การเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบัน ถ้าจะให้อยู่รอดได้และประสบความสำเร็จ จะต้องไม่ใช่อยู่ในลักษณะของการให้เทวดาเลี้ยง เกษตรกรต้องมีการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ รูปแบบการเลี้ยงของตนเอง ศึกษาว่าสัตว์กินอาหาร สัตว์ป่วย เป็นอย่างไร และรักษาอย่างไร เราต้องทำให้อยู่ในรูปแบบที่ว่า คนเลี้ยงสัตว์และสัตว์นั้นเลี้ยงคนได้ โดยเน้นยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อาจารย์วันชัยกล่าว

อาหารสัตว์แบบธรรมชาติ

อาหารสัตว์แบบธรรมชาติ คือหลักสูตรการเรียนรู้ที่ทางศูนย์แสงประทีปได้เผยแพร่แนะนำให้เกษตรกรได้นำไปปรับใช้ โดยวัตถุดิบที่นำมาทำอาหารสัตว์จะประกอบด้วยสิ่งที่เกษตรกรปลูกได้เอง และมีอยู่ในไรนาของตนเอง เช่น ข้าวโพด ผักสด ต้นกล้วย เป็นต้น

อย่างไรพื้นที่ 1 ไร่ 400 ตารางวา ปลูกกล้วยน้ำว้า 300 หน่อ ก็จะได้ประโยชน์ทั้งตัดใบขาย ในราคา กิโลกรัมละ 5 บาท ขายปลีกล้วยหัวละ 2 บาท และเครือกล้วย ส่วนต้นกล้วยก็เอามาสับเป็นอาหารเลี้ยงหมูได้ด้วย เพียงแค่พืชชนิดเดียวเกษตรกรก็สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมากมาย หากเพียงรู้จักคิดและมองให้เห็น นอกจากนี้ ยังสามารถปลูกผักแล้วเอาเศษผักที่เหลือมาเลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ ได้อีกด้วย

นอกจากนี้ ยังควรที่จะเน้นการเลือกใชยาปฏิชีวนะที่ต้องไปซื้อมาจากห้องตลาด ควรหันมาใส่ใจกับการใช้สมุนไพรพื้นบ้านที่ปลูกได้เองภายในสวนในไร่นาของเรา เช่น ฟ้าทลายโจร ขมิ้น นำมาใช้ประโยชน์ผสมกับอาหารให้สัตว์กิน ซึ่งสมุนไพรไทยนั้นมีสรรพคุณทางยาที่ช่วยป้องกันโรคในสัตว์ได้เป็นอย่างดี อาจารย์วันชัยกล่าว

สำหรับสูตรอาหารสัตว์แบบธรรมชาติที่อาจารย์วันชัยแนะนำนั้น จะประกอบด้วย สูตรอาหารไก่ และอาหารหมู

สูตรอาหารไก่พื้นเมือง

โดยในส่วนของสูตรอาหารไก่พื้นเมือง อาจารย์วันชัยได้แนะนำสูตรอาหารผสมเอง

โดยสูตรแรก ใช้สำหรับการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ที่อายุ 6 สัปดาห์ ถึงจำหน่าย

วัตถุดิบประกอบด้วย

1. ข้าวโพด 68 กิโลกรัม
2. รำละเอียด 15 กิโลกรัม
3. ปลาป่น 5 กิโลกรัม
4. กากถั่วเหลือง 10 กิโลกรัม
5. เปลือกหอยป่น 1 กิโลกรัม
6. ฟอสฟอรัส 1 กิโลกรัม
7. สมุนไพร 0.25 กิโลกรัม

ส่วนสูตร 2 เป็นอาหารสำเร็จรูปสำหรับไก่พื้นเมือง โดยมีการซื้อหัวอาหารมาใช้ผสม

มีวัตถุดิบประกอบด้วย

1. หัวอาหารไก่พื้นเมือง 10 กิโลกรัม
2. ปลาช่อน หรือข้าวโพด 20 กิโลกรัม
3. รำละเอียด 10 กิโลกรัม
4. สมุนไพร 0.25 กิโลกรัม

วิธีการใช้ นำส่วนผสมทั้งหมดมาผสมกันและนำไปให้ไก่กิน โดยใช้หลักการว่า ควรใช้ให้หมดภายใน 3 วัน แล้วดำเนินการผสมใหม่ เพื่อให้ได้อาหารที่ใหม่เสมอ

ทั้งนี้ สำหรับสมุนไพรที่ใช้มี ขมิ้น ไพล ฟ้าทลายโจร บดเป็นผง โดยใช้ขมิ้นและไพลอย่างละ 1 ช้อนโต๊ะ ส่วนฟ้าทลายโจรให้ใช้ประมาณ 1 ช้อนชา

สูตรอาหารหมู

ส่วนอาหารหมู อาจารย์วันชัย มีข้อเสนอแนะว่า ควรที่จะนำอาหารหมัก เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการนำไปผสมกับส่วนผสมอื่นๆ เช่น น้ำ และสมุนไพร หัวอาหาร (ถ้ามี) ข้าวบด หรือปลายข้าว และแกลบอ่อน ซึ่งจะ เป็นสูตรอาหารที่มีคุณค่าและช่วยให้หมูเจริญเติบโตได้ดี โดยวิธีการทำอาหารหมักนั้นจะประกอบด้วยวัตถุดิบที่สำคัญคือ

1. ผักสด หรือต้นกล้วย จำนวน 100 กิโลกรัม

2. น้ำตาลทรายแดง 4 กิโลกรัม
3. ถังพลาสติกขนาดใหญ่

ขั้นตอนการทำ

1. นำผัก หรือต้นกล้วย มาสับให้ละเอียด
2. นำน้ำตาลทรายแดงมาคลุกกับผักหรือต้นกล้วยที่สับให้เข้ากัน
3. นำไปใส่ในถังพลาสติก ปิดฝาทิ้งไว้ ประมาณ 2-5 วัน แล้วนำมาผสมกับอาหารสำเร็จรูปให้หมูกิน

นอกจากนี้ ยังมีข้อแนะนำเกี่ยวกับอาหารแบบชุมชน ซึ่งมีขั้นตอนการทำ ดังนี้

1. หาลังใบใหญ่ 1 ใบ เตรียมสำหรับหมักอาหาร
2. วัสดุที่หมัก เช่น ต้นกล้วย มะละกอ ฟักทอง ผัก ผลไม้ นำมาสับเป็นชิ้นเล็กๆ จำนวน 25 กิโลกรัม
3. น้ำตาลทราย 1 กิโลกรัม
4. เกลือ 2 ช้อนโต๊ะ
5. น้ำหมักจุลินทรีย์ 2 ช้อนโต๊ะ

วิธีใช้ ให้เทส่วนผสมทั้งหมดลงในลัง แล้วคนให้เข้ากัน ปิดฝาลังหมักไว้ 5 วัน ขึ้นไป จากนั้นจึงนำไปผสมกับอาหารอื่นและนำไปให้สัตว์กินได้

ทั้งหมดเป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเกษตรกรหรือผู้สนใจสามารถติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสวนแสงประทีป ตามที่อยู่ข้างต้นได้ตลอดเวลา

สูตรอาหารสัตว์ 4 กระเพาะ ของปราชญ์ชาวบ้าน จ.กระบี่

นอกจากสูตรอาหารที่แนะนำโดยอาจารย์วันชัย แห่งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสวนแสงประทีปแล้ว ยังมีข้อแนะนำที่น่าสนใจเกี่ยวกับสัตว์เพิ่มเติมมาจากศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านเขากลม ตำบลหนองทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โทร. (089) 590-6738 ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของ คุณสงวน มงคลศรีพันธ์ ปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดกระบี่ และเจ้าของรางวัลเกษตรกรดีเด่น จากหน่วยงานต่างๆ อีกมากมาย

โดยสูตรอาหารสัตว์ดังกล่าว มีชื่อว่า สูตรอาหารสัตว์ 4 กระเพาะ

การผลิตอาหารสัตว์ 4 กระจพะาะ เป็นสูตรอาหารที่เน้นถึงการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างในภาคใต้จะมีทางปาล์มน้ำมันอยู่มาก ทางคุณสงวนบอกว่า ทางปาล์มน้ำมัน เป็นวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรปีหนึ่งๆ มีหลายร้อยพันตัน นำมาบดและหมักสามารถใช้เป็นอาหารเลี้ยงแพะและวัวแทนหญ้าได้เป็นอย่างดี ปัจจุบัน ที่ศูนย์แห่งนี้จะผลิตได้ประมาณ 9 ตัน ต่อปี ใช้เลี้ยงแพะและวัวในฟาร์ม บางส่วนยังเหลือสามารถจำหน่ายได้อีกด้วย

สูตรอาหารสัตว์ 4 กระจพะาะ ของคุณสงวนนั้น จะประกอบด้วยวัตถุดิบหลักๆ คือ ใบทางปาล์มสด ผลปาล์มดิบ กากน้ำตาล ต้นอ้อย และเกลือ

ทั้งนี้ จะแบ่งออกเป็น 2 สูตร โดยจะมีแบบใช้กากน้ำตาล และใช้ต้นอ้อย

สูตรที่ 1 ส่วนผสม ใบทางปาล์ม (ใบสด) 75 กิโลกรัม ผลปาล์มดิบ 20 กิโลกรัม กากน้ำตาล 5 กิโลกรัม และเกลือ 5 กิโลกรัม

สูตรที่ 2 ส่วนผสม ใบทางปาล์ม (ใบสด) 65 กิโลกรัม ผลปาล์มดิบ 20 กิโลกรัม ต้นอ้อย 15 กิโลกรัม และเกลือ 5 กิโลกรัม

วิธีการผสม

1. บดวัตถุดิบแต่ละชนิดตามสูตรให้ละเอียด โดยใช้เครื่องบดย่อย (ยกเว้นกากน้ำตาล ในสูตรที่ 1 และเกลือ)
2. นำวัตถุดิบตามสูตร (ยกเว้นเกลือ) มาคลุกเคล้าให้เข้ากัน
3. นำส่วนผสมที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 2 มา ถึงขนาด 200 ลิตร โดยอัดให้แน่น ไล่อากาศออกให้มากที่สุด
4. โรยเกลือด้านบนเพื่อป้องกันการเกิดเชื้อรา และปิดฝาให้สนิทเพื่อป้องกันอากาศเข้า
5. หมักไว้อย่างน้อย 21 วัน แล้วจะมีกลิ่นหอม นำไปให้สัตว์กินได้ (จะหมักให้นานกว่านี้ได้) แต่เมื่อเปิดฝาลังหมักและนำอาหารออกมาใช้แล้ว ควรนำออกมาใช้ให้หมดภายใน 3 วัน

กระถินนำมาสับให้แพะกิน

ทั้งหมดนี้ จึงเป็นองค์ความรู้ที่จะเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ได้นำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป
เพื่อนำมาซึ่งรายได้และการประกอบอาชีพที่ยั่งยืน

ที่มา : www.technologychaoban.com